

Soru-Cevap

Soru: Filistin'deki Temîm el-Dârî vakfı ve başka yerlerdeki vakıflar gibi vakfa intikal eden ve aslî niteliği haracî arazi olan bir arazi için harac ödenir mi?

Cevap:

Haracî arazi, vakfedilmez. Dolayısıyla haracî arazi olarak kalır ve onun için harac ödenir.

Nitekim Anayasa Mukaddimesi'nin 2. cüzünün 133. maddesinde şöyle geçmiştir:

"Her fert öşrî ve haracî arazisini mübadele etme ve sahibinden miras edinme hakkına sahiptir. Çünkü sahibinin gerçek mülküdür ve mülk hükümlerinin tamamı bunlara intibak eder. Bu ise öşrî arazi açısından açık bir durumdur. Haracî arazi açısından olana gelince; haracî arazisinin mülkiyeti, mülkiyet bakımından aynen öşrî arazisinin mülkiyeti gibidir. Sadece şu iki husus dışında bu ikisinin arasında hiçbir fark yoktur: Birincisi: Sahip olunulan malın aynı açısından. İkincisi: Araziye düşen şey açısından. Sahip olunulan malın aynı açısından olana gelince; öşrî arazinin sahibi onun rakabesine ve menfaatine sahip olurken haracî arazinin sahibi sadece onun menfaatine sahip olur. Bunun bir sonucu olarak da öşrî arazinin sahibi, sahip olduğu araziyi vakfetmek istediğinde dilediği herhangi bir zamanda bunu yapabilir. Çünkü o, onun aynine, yani rakabesine sahiptir. Fakat haracî arazinin sahibi, sahip olduğu araziyi vakfetmek istediğinde bunu yapamaz. Çünkü vakfetmede vakfeden kimsenin vakfettiği malın aynine sahip olması şarttır. Haracî arazinin sahibi ise arazinin aynine, yani rakabesine sahip olmayıp sadece onun menfaatine sahiptir. Çünkü haracî arazisinin rakabesi Beyt-ul Mâl'e aittir.

Araziye düşen şey açısından olana gelince;"

2- Temîm el-Dârî'nin arazisi, haracî arazi değildir. Zira o, Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] tarafından fetihten önce Temîm'e ikta edilmiştir. Dolayısıyla o, öşrî arazidir...

Nitekim Şahsiye Kitabının 312. sayfasındaki Öşrî Araziler Babının öşrî arazi sayılması ifadesinin geçtiği paragrafında şöyle geçmiştir:

"Aynı şekilde İmamın henüz fethedilmemiş her araziden tımar (ıkta) olarak verdiği bölüm de Allah, Müslümanlara o araziye fethetmeyi nasip etmesinden sonra kendisine tımar olarak verilen kimseye hibe olunur. Nitekim Halil'de Aynun, el-Martüm, Habrûn ve Habrî arazisini Temîm el-Dârî, cemaatiyle birlikte Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in huzuruna çıktığında Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'den Allah Müslümanlara fethetmeyi nasip ederse bu yerleri kendilerine ikta etmesini/tımar olarak talep etti. Bunun üzerine Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], oraları ona tımar olarak verdi. Buna dair de ona bir yazı verdi. Ömer de bu yazıya şahit olan iki şahidin birisi idi. Allah, Ömer zamanında oraları Müslümanlara fethetmeyi nasip ettiğinde Temîm oraları Ömer'den talep etti. Ömer de Resul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in vermesine bağlı kalarak oraları ona teslim etti..."

Hakeza Temîm el-Dârî [Radiyallahu Anh]'ın arazisi, Müslümanlara vakfedilmiş olması bakımından öşrî arazidir. Dolayısıyla ona zekat gerekmez. Çünkü zekat, genele ait olan mallara değil sahibi belli olan mallar için vardır...

H. 20 Rabî-us Sâni 1432

M. 25 Mart 2011